

Η πίστη δεν ξεριζώνεται - Του Μητροπολίτου Φλωρίνης Ειρηναίου

/ Γνώμες

Την Κυριακή μετά την Ύψωση του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού τιμώνται οι Μάρτυρες της Μικράς Ασίας, άνθρωποι που δεν μίλησαν απλώς για τον Σταυρό, αλλά τον έζησαν. Ο Άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης και οι Μάρτυρες της Μικράς

Ασίας έζησαν τις δραματικές ώρες του διωγμού και της καταστροφής, παραμένοντας σταθεροί στην πίστη και στο χρέος τους απέναντι στον λαό.

Δεν απομακρύνθηκαν από εκείνους που δοκιμάζονταν και δεν υποχώρησαν μπροστά στον φόβο και στη βία.

Όταν όλα κατέρρεαν, εκείνοι έμειναν. Η στάση τους σφράγισε μια ολόκληρη εποχή και άφησε στην Εκκλησία μια πολύτιμη παρακαταθήκη πίστης, θυσίας και ευθύνης.¹

Ύστερα ήρθε ο ξεριζωμός. Άνθρωποι άφησαν πίσω πατρίδες, σπίτια, ναούς, τάφους προγόνων και μια ζωή ολόκληρη. Πολλοί από αυτούς έφθασαν στη γη της Δυτικής Μακεδονίας και ρίζωσαν στη Φλώρινα, στο Αμύνταιο και στην Πτολεμαίδα. Δεν μετέφεραν όμως μόνο τον πόνο τους. Έφεραν τις ιερές εικόνες που διέσωσαν από τους ναούς και τα σπίτια τους, την πίστη, την ευσέβεια, τα ήθη και τα έθιμά τους, τις παραδόσεις, τα τραγούδια και τις μνήμες τους. Έφεραν ακόμη την εργατικότητα, τη δημιουργικότητα, την επιμονή και εκείνη τη δύναμη που χρειάζεται για να αρχίσει κάποιος ξανά όταν όλα μοιάζουν χαμένα.

Η παρουσία τους δεν προστέθηκε απλώς στον τόπο μας. Τον πλούτισε. Μαζί με τους ανθρώπους που ήδη ζούσαν εδώ διαμόρφωσαν ένα πολύτιμο μωσαϊκό πίστης, πολιτισμού, ευσέβειας και παράδοσης. Έκτισαν ναούς, συγκρότησαν οικογένειες και κοινότητες, εργάστηκαν, προόδευσαν και συνέβαλαν καθοριστικά στη φυσιογνωμία της σημερινής Δυτικής Μακεδονίας. Κράτησαν ζωντανή τη μνήμη της πρώτης πατρίδας, αλλά αγάπησαν και υπηρέτησαν με συνέπεια τη νέα.²

Στην Πτολεμαίδα υπάρχει Ιερός Ναός αφιερωμένος στη χάρη των Νεομαρτύρων Αγίων της Μικράς Ασίας. Ο ναός αυτός αποτελεί ζωντανή εκκλησιαστική μαρτυρία αυτής της παρακαταθήκης και φανερώνει ότι οι Άγιοι της Μικράς Ασίας δεν ανήκουν μόνο σε μια τραγική σελίδα του παρελθόντος, αλλά παραμένουν παρόντες στη ζωή και στην προσευχή του τόπου μας.

Γι' αυτό η μνήμη τους γεννά ευγνωμοσύνη, αλλά ταυτόχρονα μας φέρνει ενώπιον μιας ευθύνης. Η ευγνωμοσύνη, όταν δεν γίνεται ευθύνη και πράξη, κινδυνεύει να εξαντληθεί σε ένα συναίσθημα. Και τότε ανακύπτει ένα δύσκολο ερώτημα: τι θα παραδώσουμε εμείς στις επόμενες γενιές; Εκείνοι έχασαν σχεδόν τα πάντα και διέσωσαν όσα θεωρούσαν ιερά. Εμείς, που κληρονομήσαμε τόσα, τα παραδίδουμε άραγε ζωντανά ή τα περιορίζουμε σε επετείους και αναμνήσεις;

Η Εκκλησία θυμάται για να κρατά ζωντανή την αλήθεια, έχοντας πάντοτε ένα κερδί

αναμμένο, που φωτίζει το παρελθόν και το μετατρέπει σε ευθύνη για το παρόν και το μέλλον. Δεν επιτρέπει στη μνήμη να γίνει έχθρα, αλλά ούτε και στη λήθη να γίνει αδικία. Γιατί χωρίς μνήμη χάνεται η ταυτότητα και χωρίς αλήθεια δεν μπορεί να οικοδομηθεί υπεύθυνο μέλλον.

Απέναντι, λοιπόν, σε αυτή την παρακαταθήκη, δύο χρέη μας αναλογούν σήμερα.

Πρώτον, οφείλουμε ευγνωμοσύνη σε εκείνους που έφθασαν πληγωμένοι και με την πίστη, τον κόπο και την εργασία τους πλούτισαν τη γη μας.

Δεύτερον, οφείλουμε να παραδώσουμε όσα εκείνοι διέσωσαν: πίστη, μνήμη, ευσέβεια και αγάπη για τον τόπο.

Ο μακαριστός Διονύσιος Σαββόπουλος είπε: «Η παράδοση δεν είναι μόνο ό,τι παραλάβαμε από τους προηγούμενους. Είναι και ό,τι θα επιλέξουμε εμείς να παραδώσουμε στους επόμενους».

Αυτό είναι το χρέος μας απέναντι σε εκείνους που προηγήθηκαν και η ευθύνη μας απέναντι σε εκείνους που έρχονται. Γιατί οι ρίζες δεν υπάρχουν μόνο για να θυμίζουν από πού ερχόμαστε. Υπάρχουν για να μας κρατούν όρθιους όταν φυσούν δυνατοί άνεμοι.

Παραπομπές:

Αρχιμ. Φιλάρετος Βιτάλης, «Επιμνημόσυνος λόγος εις τον Εθνομάρτυρα Μητροπολίτην Σμύρνης Χρυσόστομον και τους συν αυτώ», Εκκλησία, τχ. 17-18, 1/15 Σεπτεμβρίου 1973, σσ. 442-443 και τχ. 19-20, 1/15 Οκτωβρίου 1973, σσ. 487-490.

Ευστάθιος Ε. Πελαγίδης, Η αποκατάσταση των προσφύγων στη Δυτική Μακεδονία 1923-1930, Κυριακίδη Αφοί, Θεσσαλονίκη 1994.